

שרה

סיפור קצר מאת ארנה קזין

עמי אומר שהילד צריך לעשות ספורט. "משהו שייתן לו ביטחון ותחושה של שליטה". אני שואלת, למה אתה מתכוון? ג'ודו? קרטה? לא נראה לי שהוא ירצה. "לא", אומר עמי, "אני חושב דווקא על סוסים. שילמד לרכוב על סוסים". הוא מתכוון לקפיצות במאנג'ו, בזירה. "זה ספורט מאוד אלגנטי", אומר עמי, "והוא דורש מהילד ריכוז, ביטחון ושליטה".

עמי שוכב לידי על הגב, ידיו תומכות בראשו והוא מסתכל על התקרה. הוא בטח חושב שאני לא זוכרת. הוא סיפר לי מזמן שהוריו לא נתנו לו לרכוב. הוא היה בן שבע וראה מערבון עם ג'ון ויין והתאהב, וביקש ללמוד לרכוב, והוריו אמרו שזה לא בשבילו, זה לילדים העשירים בסביון, "אתה ילד של כדורגל, לא של טניס, לא של גולף ולא של סוסים". הוא לא ישכח להם את זה לעולם.

אני משעינה את הראש שלי על החזה של עמי ומחבקת אותו. אני חושבת שילד לא צריך להגשים חלומות של אבא. אני חושבת שילדים נופלים מסוסים ושוברים את הגב. אני חושבת שרכיבה היא ספורט יקר ואכזר ואין לנו כסף מיותר. אבל אני לא מתנגדת. בזמן האחרון עמי ואני כל הזמן רבים ואני רוצה הפוגה. עמי חושב שהילד לא מתבגר. הוא לא מתחשל ולא מתחזק. הוא עדין כמו ילדה. "שרה, את מפנקת אותו", הוא מטיח באומץ בסוף כל שיחה כזאת, כאילו הוא מפטיר בפעם הראשונה מלה גסה, כאילו יצא לו, הוא איבד שליטה, והוא מחכה לראות כיצד אגיב, אם אתפרק ואבכה, או אתרגז ואסטור לו ואצעק עליו: עמי, לך עכשיו לאמבטיה ותנקה את הפה במים ובסבון ותיכנס לחדר, ואל תצא משם עד מחר בבוקר! אין טלוויזיה היום! לפעמים עמי שוכח שאני לא אמא שלו, ושפעם היינו עושים ביחד חיים, צוחקים הרבה, מזדיינים, יוצאים מהמיטה בשתיים בלילה ועושים ביחד פיצה, זאת אומרת שמים בתנור פיתה עם רסק עגבניות ואורגנו וגבינה צהובה, ופותחים בקבוק יין אדום ושותים את כולו ומשחקים קלפים או דמקה או שש-בש עד הבוקר ואז נרדמים.

דנדן הסכים לנסות. הוא אומר שסוס הוא חיה יפה. הוא אוהב סוסים. אני לוקחת אותו לשיעורים בחווה בפארק הלאומי, כי לעמי אין זמן, הוא עסוק עד מעל הראש, ולי יש. הריח המתוק והדחוס של החיות מתפשט עד לגן הוורדים. הסוסים מזיעים בתאים צרים באורווה. המדריכה מוציאה חמישה סוסים מאופפים לזירה החולית ומסבירה לילדים על החלקים של האוכף, המשוורת, המושכות והרסן. בהתחלה דנדן קצת פוחד. המדריכה עוזרת לו לעלות והוא יושב גבוה ומסתכל עלי והוא רציני. הוא מתוק, התלתלים שלו והסנטר אסופים בקסדה קטנה מעור שחור. המדריכה מראה לו איך להחזיק במושכות, איפה לשים את האגודלים, ודנדן באוכף, זקוף, קשוב ודרוך.

אנחנו באים פעמיים בשבוע. דנדן נרגע. הוא מרגיש יותר בנוח. הוא יודע שאסור להתקרב אל הסוס מאחור. הוא מלטף את הסוסים ולא נבהל בכל פעם שהסוס מתעטש או צוהל או מניע את הראש בעצבנות בגלל החום והזבובים (בגלל המושכות והאוכף, בגלל הרסן, בגלל המשא). גם אני שוכחת לפעמים שדנדן עלול להיזרק מהסוס וליפול על הגב ולחטוף שיתוק, מהחוליה העליונה ומטה; הוא לא יוכל להזיז את הידיים ואת הרגליים והוא יצליח רק לצייר עם השפתיים, הוא רק ידבר ויהנהן אבל לא

יצליח לזוז, להניע את עצמו, הוא יהיה לגמרי תלוי באחרים, והוא יצטרך לוותר, לחיות רק עם המחשבות שלו ועם המלים, אולי כמה תמונות, כמה זיכרונות, כמה הזיות, אולי געגוע לרגעים האחרונים של חייו לפני שנפל מהאוכף, הרגעים שבהם היה עצמאי וחי ומשקיף על הכל ומרחיק לראות, אבל זהו זה, נגמר, הוא לא יוכל עוד אלא לשכב על הגב ולהניח לחיים לחלוף מעליו, ואני אהיה שם לידו, ונסתכל יחד על החיים שלו, שחולפים מעליו; אני שוכחת ואני נהנית להסתכל עליו, הוא כבר לא רציני כל הזמן, לפעמים הוא מחייך, ובדרך-כלל הוא עסוק, ממוקד, הוא לומד את התנועה של הסוסה, והוא מקשיב בדריכות למדריכה. דנדן מחבב במיוחד סוסה מסוימת. קוראים לה לאה, והיא מגזע קוורטר, גוצה, שרירית ויפה – היא כולה חומה-אדמדמה ויש לה רק כתם לבן, כמו גרב, על כל רגל מעל לפרסה. הוא עומד על קצות האצבעות ומחבק את הצוואר שלה, מאמץ אותה אל לבו. הוא חושב שהיא מחייכת. הוא מבקש מהמדריכה לרכוב על לאה תמיד, והמדריכה אומרת, מעניין, גם לאה ביקשה שתרכב עליה תמיד, כנראה נועדתם זה לזה.

בערב בבית אני קוראת קצת על הסוסים ואני רואה שכמעט כולם, גם התורוּבֶרְד וגם הקוורטר, מוצאם הקדום הוא מהגזע הערבי. הקוורטר קיבלו את שמם כי הם רצים מהר מאוד, אפילו יותר מהתורוּבֶרְד, אבל במרחק שלא עולה על קוורטר של מייל, כמעט חצי קילומטר. הם טובים לתחרויות קצרות ולִדְרֶסֶאג' – לתרגילי התנועה בזירה, וגם לקפיצה מעל מכשולים. שאלתי את המדריכה בחווה, והיא אמרה שאין להם אף ערבי טהור, כולם תורוּבֶרְד וקוורטר, או סוסים מעורבים. הערבים הטהורים קצת יותר מדי יקרים, היא הסבירה. אני נכנסת למיטה ואני חושבת שאם הייתי וטרינרית, בטח הייתי מטפלת בסוסים, אבל בעצם רוב הפרנסה באה מכלבים, מפודלים קטנים ונשכניים, אז לא חשוב, טוב שלא הלכתי ללמוד, העיקר שהבן שלי מתעניין בחיות, גם זה משהו.

עמי שואל, "נו, איך הילד מתקדם?" ואני חושבת שהוא מחכה לאיזו דיאגנוזה, שמישהו יגיד לו שהילד שלו נורמלי, שהכל בסדר. אני אומרת לו: נראה לי שדנדן נהנה. זה היה רעיון טוב. אולי תבוא לראות? עמי אומר, "את יודעת שאני לא יכול. אם היה לי זמן הייתי עושה את זה בעצמי. את מכבה את האור? יש לי כאב ראש ואני קם מחר מוקדם". עמי צריך לקום מוקדם כי העסק שלו בצרות. מאז שסללו את הכביש העוקף, אנשים כבר לא עוברים במשתלה שלו, והוא מתרוצץ כל היום בפרוורים בין גינות, כדי לשווק את הביגוניה ואת הגרניום ואת הברוש הלימוני ואת שירותי הגינון והכיסוח וההשקיה, ומה שהם רק רוצים, רק שיישארו אתו, שלא ילכו למשתלות אחרות, שלא יישכח.

דנדן כבר לומד טרוט. הוא מחזיק במושכות כמו שצריך – הזרועות משוחררות אבל ישרות, אצבעות הידיים זקופות – והישבן שלו עולה ויורד, בתיאום מושלם עם לאה, שמקפצת טרוט טרוט, רגל רגל רגל רגל. אני מקווה שיימאס לו לפני הקאנטר. התאונות הקשות קורות בקאנטר. בקאנטר שני זוגות הרגליים של הסוס באוויר, דהירה שועטת במרחבים, הסוס בורח אל האופק, והילד עף למרחקים ומתרסק. לעומת זאת, הטרוט, בזירה, במאָנְג', מאופק בדיוק לפי המידה. דנדן די מרוצה מעצמו, והמדריכה מחייכת אליו ואומרת, אתם כמו גוף אחד, אתה ולאה, אתם נהדרים ביחד, יופי, דנדן, סנטר לפניכם, יופי, מתוק, עוד שלושה סיבובים.

שיעור חדש, והמדריכה מבקשת מדנדן ולאה לצעוד קדימה, לפני כולם, כדי שילמדו מהם איך עושים טרוט כהלכה. דנדן נרגש. הוא רוכב על לאה לבד סביב הזירה, עולה ויורד לפי הקצב, הגב שלו ישר ורוכן מעט קדימה, המדריכה אומרת, תענוג לעיניים, איזו הרמוניה, הילד מוכשר.

בדרך הביתה דנדן מהורהר. אני שואלת אם היה כף, והוא אומר שכן. הוא שותק. מה קרה? אני שואלת. הוא מושך בכתפיים. אנחנו מתקרבים הביתה. בפנייה לפני הרחוב שלנו, הוא שואל, "אמא, את חושבת שאני כבד מדי בשביל לאה?" זהו זה. אני נושמת לרווחה. מיד אני מבינה שהסוף של חוג הסוסים קרב. אני שמחה, כי זה קורה לפני הקאנטר, אבל קצת מודאגת, בגלל עמי, וגם כי דנדן באמת נהנה, אז אני מבקשת לדחות את הקץ ועונה לו: לא, לא נראה לי, אתה כמו זבוב בשבילה. תאר לעצמך שהיית צריך לסחוב זבוב על הגב. זה לא כל-כך נורא, נכון? דנדן אומר, "אמא, אל תדברי שטויות, אני הרבה יותר גדול מזבוב". ואני חושבת, נכון, דנדן, אתה הרבה יותר גדול מזבוב, אתה באמת כבד בשביל לאה. תאר לעצמך שאני הייתי צריכה לסחוב אותך לכל מקום, ועוד עם אוקף, ולקפץ לפי הדרישות שלך, לפי הבעיטות שלך בצלעות שלי, זה היה לי כבד, לא? ונכון, אני אמנם לא סוסה כמו לאה, אבל בכל-זאת, אתה לא כל-כך קטן, וזה מסוכן, לא רק ללאה, גם לך, אז אולי עדיף שתדך ממנה. אבל אני לא אומרת לו את כל הדברים האלה. כשדנדן אומר, "אמא, אל תדברי שטויות, אני הרבה יותר גדול מזבוב", אני אומרת: דנדן, אל תדבר שטויות, לאה הרבה יותר גדולה ממך. דנדן שותק. אני מקווה שהוא לא מחשב עכשיו את היחסים. הוא די טוב בחשבון, אולי הוא כבר מבין ביחסים.

אנחנו אוכלים ארוחת ליל שבת אצל ההורים של עמי. אמא של עמי מחמיאה לדנדן על החולצה הלבנה. דנדן נראה חגיגי ונקי והוא אוכל בשקט ומחייך. עמי אומר לאבא שלו בגאווה, בהתרסה, כאילו הוא מחזיר לו, כאילו הוא עכשיו בן שבע, הקול שלו, נדמה לי, קצת חנוק, "אתה יודע שדנדן שלנו מגלה כישרון נדיר של רכיבה על סוסים? המדריכה שלו אומרת שהוא נולד לזה". אבא של עמי מתרשם ואומר לנכד, "תמיד אמרתי שיש בך דם אצילי, אבל זה בטח לא מהצד של אבא", הוא צוחק. אני עושה כאילו אני מתרעמת: לא נכון, זה דווקא מהצד שלכם, לא שלי, אני חסרת-אונים עם סוסים. זו גרסה נוספת של הבדיחה הרגילה בארוחות שישי, הבדיחה השגרתית על חשבוננו של עמי. כשיש לדנדן ציונים טובים, כשהוא מתלבש יפה, כשהוא שר, או כשהוא מראה לסבא וסבתא ציור עצוב שצייר, שהצליח ללכוד שם משהו, כלב שמוט-זנב רובץ בקצה שדה ירוק וריק – דנדן הוא הבן שלי, לא של עמי. אבא של עמי אומר, "הילד מוכשר, הוא צייר, וזה בטח לא מאבא שלו", ועמי שומע ואוגר וצובר.

בשבת יש הופעה של החוג סוסים לכבוד ההורים ועמי יכול לבוא. דנדן לוקח את עמי ביד ומציג לפניו את לאה. עמי אומר, "חמודה לאה, אבל היא לא קצת נמוכה בשבילך?" דנדן עולה על לאה ומוביל אותה לתוך המאנג'. המדריכה מחכה שם עם הילדים, והם מתחילים. הקפות ועיקולים, בהליכה ובריצת טרוט, בזיגזג בין המכשולים. דנדן רציני ומרוכז, ההופעה משעממת ומקסימה, אני מחבקת את המותניים של עמי, שנשען על הגדר של המאנג', והוא מחבק אותי בחזרה, ודנדן מציץ עלינו מהגב של לאה ומחייך.

בלילה, בבית, עמי חושב שאולי נקנה לדנדן סוס משלו, שישמרו לו באורווה. הוא חושב שזה יעשה לו טוב. תחושת שייכות ואחריות. אני רוצה לעדכן את עמי שדנדן תכף יבקש להפסיק לרכוב, כי הוא לא יכול לסבול את הסבל שנגרם לסוסים, אבל אני לא מעזה. אין לנו כסף לקנות סוס, אני אומרת. עמי מסתובב עם הגב אלי ומחבק את הכרית שלו ותכף הוא יירדם.

אני יושבת על ספסל מתחת לסככה שצמודה לאורווה וקוראת. כשהשיעור נגמר דנדן בא אלי והוא צוהל. הוא אומר, "בשיעור הבא נעשה קאנטר. נצא לשדות ונדהר. תראי, אמא, קיבלתי שוט. אנחנו

נלמד להשתמש בשוט". הוא מחזיק ביד שוט קצר מעור שחור. הוא מצליף עם השוט באוויר, וקורא, הא! הא! הא! ומצליף חזק, חותך את האוויר לידי, חוצה אותו בכל הכוח, ואני נבהלת, הוא כמעט פוגע בי. אני מבקשת ממנו שייזהר עם הדבר הזה. הוא מחזיק את השוט ביד אחת ומתופף על היד האחרת. הוא כמעט נראה עצבני. אנחנו חוזרים הביתה ודנדן מדבר כל הדרך ומשחק בשוט. הוא אומר שלא היה עקשנית היום והוא למד בדיוק איפה לתקוע את הקרסול שלו, כי לא לכל מכה היא מגיבה. הוא אומר שלא צריך בכוח, צריך בדיוק. הוא אומר שבדרך-כלל עוברים לקאנטר הרבה יותר מאוחר, אבל הם קבוצה שמתקדמת מאוד מהר. הוא אומר שהוא רוצה קסדה משלו, חלק מהילדים מביאים מהבית את הקסדה שלהם וזה יותר נוח.

בבית, בארוחת-הערב, דנדן חוזר על הכל באוזני אבא שלו. עמי מחייך. הוא אומר, "אנחנו נקנה לך קסדה וזו רק ההתחלה". דנדן אומר שהמדריכה אומרת שלא כבד קטנה מדי בשבילו. "אני חושב שאני כבד מדי בשבילה. אני צריך סוס יותר גדול, שידהר יותר בקלילות".

אני רק מתפלאת שהכל קורה כל-כך מהר. עמי נראה מאושר. נדמה שפתאום הזדקף. כאילו הכל בסדר. הכל מסתדר. יש לו בן שרוכב. המשימה הושלמה. אני חושבת לרגע שאולי זה היה יכול להיות נחמד, אם דנדן היה רק משחק בתפקיד שאני והוא החלטנו עליו. נניח, ששנינו נסדר את עמי, ונעשה כאילו דנדן מת לרכוב, אף-על-פי שבעצם כבר גמלה ההחלטה בלבו: הוא מפסיק עם הרכיבה. הוא יבוא לחווה רק כדי ללטף את לאה ולהאכיל אותה. הוא יספר לעמי סיפורי גבורה על דהירה, אבל בעצם הוא לא יעלה יותר על גב של סוסה. בטח לא על הגב של לאה. הוא אפילו יבקש ממני לבוא איתו באחד הלילות כשהחווה סגורה ואין אף-אחד, כדי לשחרר אותה, להניח לה לצאת לחופשי, כי כל-כך צפוף שם בתא, וזה יהיה הסוד שלנו, לא נספר לעמי, כי רק אני מבינה, ואני אעזור לו להציל את לאה, כי דנדן פשוט לא יכול לסבול את העובדה שהיא סובלת, הוא מרגיש את הכאב שלה בצלעות, ואת חוסר-המנוחה שלה, ואת צעדיה המוצרים ואת המשקל שלו, הכבד, על גבה. בלילה אני נכנסת לחדר של דנדן ומתיישבת לידו על המיטה. אני אומרת לו לילה טוב. דנדן סוגר את הספר שלו ומתיישב זקוף, ואומר לי, "אמא, את שומעת? חשבתי על משהו. את לא חייבת להישאר איתי בחווה. את יכולה להשאיר אותי שם ולבוא לקחת אותי אחר-כך. זה ייתן לך זמן לעשות דברים אחרים. כמו שאר ההורים". הוא גם מוסיף: "מחר, השיעור של הקאנטר יותר ארוך מהרגיל כי אנחנו יוצאים החוצה. תבואי אחרי שעתיים, טוב? או שאבא יבוא; אולי הוא כבר יספיק אחרי העבודה". אני לא יודעת מה לומר. כן, בסדר, מתוק, אני אומרת. תחזיק חזק, טוב? תשמור על עצמך, אני אומרת.

מתוך "פיקניק", בהוצאת הקיבוץ המאוחד, 2006. בעריכת דנה אולמרט

